

## Kalendarium

● **1 – 3 września** – W Budapeszcie odbyło się pierwsze Forum Dyskusyjne połączone ze Szkołą Letnią w ramach działalności Paneuropejskiej Rady Regionalnej (PERC). Program trzydniowych zajęć przewidywał 7 sesji dyskusyjnych, poświęconych m.in. polityce reform ekonomicznych i podatkowych i jej wpływowi na systemy ochrony socjalnej; systemom reform emerytalnych w kontekście polityki związkowej; reformom systemów ochrony zdrowia w kontekście polityki związkowej; działaniom PERC w ramach nowego internacjonalizmu i polityki związkowej w kontekście narodowym; krajowym programom dot. godziwej pracy i współpracy pomiędzy MOP i MKZZ/PERC; przedstawieniu planu pracy PERC na rok 2009.

● **11 – 14 września** – W Saragossie odbyła się konferencja klimatyczna organizowana przez hiszpańskie związki CC.OO/UGT oraz MKZZ i EKZZ. Konferencja miała miejsce przy okazji odbywającej się tam Międzynarodowej Wystawy Wody, która trwała już od 14.06 a poświęcona była zmianom klimatu i ich wpływowi na gospodarkę oraz dialogowi społecznemu. W konferencji uczestniczyła **Agnieszka Dojlido**.

● **15 września** – W Brukseli obradowała Grupa robocza EKZZ „Zrównoważony Rozwój” oraz grupy robocza MKZZ. W posiedzeniu uczestniczyła **Agnieszka Dojlido**.

● **15 września** – W Brukseli odbyło się posiedzenie Komitetu Sterującego EKZZ, którego uczestnikiem był **Andrzej Adamczyk**.

● **16 – 17 września** – W Brukseli obradowała Grupa ds. partycypacji pracowniczej EKZZ, w obradach, której uczestniczył **Andrzej Matla**.

● **22 – 23 września** – W Paryżu odbyło się posiedzenie Obserwatorium Jednolitego Rynku w ramach działalności Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego. Program spotkania przewidywał m.in.: 3 czytanie opinii **Andrzeja Adamczyka** „Społeczny i środowiskowy wymiar Jednolitego Rynku”; dyskusję nad dokumentem nt. „Przeszkód w europejskim Jednolitym Rynku”; wysłuchanie publiczne nt. „Jednolitego Rynku XXI wieku”

● **25 – 26 września** – W Paryżu odbyły się zorganizowane przez francuski związek zawodowy CFDT, uroczystości ku czci zmarłego niedawno Bronisława Geremka. W uroczystości uczestniczyli **Maciej Janowski** i **Teresa Zabża**.

● **26 – 27 września** – W ramach tzw. Szkoły Letniej EKZZ, która miała miejsce w Londynie, przewodniczącą **Janusz Śnia-**

**dek** wygłosi referat w sprawie przygotowań związków zawodowych do europejskich wyborów parlamentarnych 2009.

● **28 – 30 września** – Odbyła się zorganizowana przez EKZZ, a wspierana przez Komisję Europejską, konferencja poświęcona „Przestrzeganiu praw człowieka w ramach krajów Światowej Organizacji Handlu (WTO). Debata odbywała się w trzech tematycznych grupach dyskusyjnych – prawnej, ekonomicznej i polityczno-institutionalnej. Uczestnikami tego przedsięwzięcia byli m.in. sekretarz generalny EKZZ **John Monks**, komisarz europejski ds. zatrudnienia i spraw socjalnych, **Vladimir Spidla** oraz przedstawiciele Parlamentu Europejskiego i związkowcy z krajów obszaru WTO.

● **30 września** – W Brukseli zebrał się, działający pod egidą EKZZ, Komitet Koordynacyjny ds. Rokowań Zbiorowych. W planie obrad znalazły się następujące kwestie: aktualne tendencje w dziedzinie rokowań zbiorowych oraz rola porozumień transnarodowych.

● **30 września – 1 października** – Goeteborg był miejscem warsztatów poświęconych pracownikom agencji pracy, a zorganizowanym m.in. przez Uniwersytet w Goeteborgu w ramach międzynarodowego projektu. W centrum zainteresowania znaleźli się pracownicy agencji szczebla lokalnego, a zwłaszcza ich wykorzystanie w praktyce i możliwości ich rozwoju; praca w agencji a środowisko pracy (BHP) oraz wykorzystanie pracy migrantów. Za punkt wyjścia wzięto pod uwagę poszczególne przypadki funkcjonowania agencji w danym kraju jako praktyki lokalnej, a zwłaszcza zbadanie ich siły, słabości, możliwości i zagrożeń. W warsztatach udział wzięli **Andrzej Matla** i **Joanna Unterschütz**.

● **1 – 2 września** – W Brukseli miała miejsce konferencja poświęcona płacom w Europie. Konferencja zorganizowana została przez EKZZ, a jej uczestnikami byli działacze związkowi wysokiego szczebla, którzy wraz z zaproszonymi naukowcami i przedstawicielami Europejskiego Banku Centralnego dyskutowali nad zagadnieniami związanymi z polityką płacową w Europie, w tym nad: rolą polityki płacowej dla wzrostu i konkurencyjności w Europie, rodzajami polityki płacowej w Europie, nierównością płac w Europie. W konferencji uczestniczyli **Sławomir Adamczyk**, **Adam Ditmer**, przewodniczący Sekretariatu Metalowców i **Bogumił Nowicki**, przewodniczący Sekretariatu Łączności NSZZ „S”. □

## Czym jest unijne prawo pracy

Określa ono prawa i obowiązki pracowników i pracodawców w miejscu pracy. Prawo pracy odgrywa również kluczową rolę w zapewnianiu wysokiego poziomu zatrudnienia oraz trwałego rozwoju gospodarczego. Prawo unijne działa równolegle z prawem państw członkowskich UE i może być nadrzędne w stosunku do prawa krajowego i w razie konfliktu między prawem unijnym a prawem krajowym. Wówczas prawo krajowe nie jest stosowane.

**Przepisy prawa pracy obejmują 4 główne obszary:**

● **Warunki pracy** – kwestie takie jak czas pracy, niepełny wymiar czasu pracy i praca na czas określony. Na mocy prawa unijnego, na przykład, pracownicy zatrudnieni w niepełnym wymiarze godzin mają takie same prawa, jak pracownicy zatrudnieni w pełnym wymiarze. Ponadto specjalne przepisy chronią młodych pracowników, kobiety w ciąży i matki z małymi dziećmi.

● **Informowanie pracowników i konsultowanie się z nimi** – przepisy te określają, o jakich sprawach pracownik musi być informowany, w jakich konsultowany

● **Ochrona pracowników w przypadku przeniesienia, zwolnienia grupowego i niewypłacalności pracodawcy** – jeśli, na przykład, firma zostaje przejęta przez inny podmiot, pracownicy jej zachowują swoje umowy o pracę i pracują dla nowego pracodawcy na takich samych warunkach jak przed przejęciem.

Unijne prawo pracy określa również, jakie przepisy dotyczą pracowników oddelegowanych. □

## Niskie zarobki kobiet w Niemczech

**Kobiety w Niemczech stanowią tylko 35 proc. zatrudnionych w pełnym wymiarze, ale prawie 60 proc. z nich to osoby najniżej zarabiające.** Wynika to z badań Instytutów ds. Rynku Pracy i Badań Zawodowych (IAB), jak i Wydziału Rynku Pracy i Polityki Regionalnej Uniwersytetu Erlangen – Norymberga. Kobietom rzadziej niż mężczyznom udaje się wykonać przeskok z sektora niskich płac w latach 1999 – 2005 udało się to około co piątemu mężczyźnie, ale tylko co dziesiątej kobiecie. □

## Niemcy potrzebują płacy minimalnej

Panie zrzeszone w DGB przedstawiły swoje stanowisko w tej sprawie pod hasłem „Kobiety potrzebują płacy minimalnej”, przytaczając następujące argumenty:

- wprowadzenie płacy minimalnej pomoże ok. 4,5 milionom kobiet dotkniętych dumpingiem płacowym
- płace minimalne uregulują wynagrodzenie w zawodach nisko opłacanych
- płace minimalne zadbać o to, aby przy zatrudnieniu w niepełnym wymiarze, za czas pracy przysługiwało sprawiedliwie wynagrodzenie odpowiadające potrzebom egzystencji
- płace minimalne zmniejszą różnicę płac pomiędzy mężczyznami a kobietami i zapewnią większe równouprawnienie na rynku pracy
- płace minimalne pozwolą kobietom utrzymać się z pracy własnych rąk;
- płace minimalne obniżą poziom ubóstwa wśród dzieci
- płace minimalne ochronią przed ubóstwem starości.

### Badania przeprowadzone w Dolnej Saksonii w 2008 r

W Niemczech, w strefie niskich płac pracuje 6,5 miliona z ogólnie zatrudnionych 29,5 miliona osób, z czego kobiety stanowią 70 proc. W Dolnej Saksonii wyniki badań nie odbiegają od przeciętnej:

#### kobiety zatrudnione są częściej niż mężczyźni w niepełnym wymiarze

W Dolnej Saksonii ponad 1/3 wszystkich kobiet płacących składki na ubezpieczenie społeczne zatrudniona jest w niepełnym wymiarze. W Niemczech liczba zatrudnionych kobiet na pełnych etatach zmalała od 1991 roku, a liczba zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu wzrosła. Zatrudnienie w niższym wymiarze jest z reguły gorzej opłacane niż pełny etat i obniża szanse awansu kobiet.

- większość zatrudnionych na warunkach Mini – Job to kobiety.

W 2007 roku 70 proc. kobiet zatrudnionych w Dolnej Saksonii to pracownice sektora tzw. Mini – Job.

- kobiety wybierają zawody niżej opłacane

W większości kobiety decydują się na pracę w zawodach nisko opłacanych w sektorze usług lub w branży opiekuńczej. Z zarobków tych nie sposób utrzymać się samodzielnie. W Saksonii najczęściej jest to urzędniczka biurowa lub pracownica biurowa zatrudniona w prywatnej praktyce lekarskiej. Zaledwie 1,5 proc. kobiet w Dolnej Saksonii wybiera lepiej płatne zawody techniczne.

- skutki dla rodzin i dzieci

Bilans sektora niskich płac odbija się negatywnie na dzieciach. Zgodnie z raportem UNICEF przynajmniej co szóste dziecko w Niemczech dotknięte jest ubóstwem. Z problemem ubóstwa zetknęło się 40 proc. dzieci matek samotnie wychowujących dzieci. W pełnych rodzinach niskie płace kobiet czynią je zależnymi od swoich partnerów i nie mogą one same zatroszczyć się o swoje dochody.

- starość kobiet częściej naznaczona ubóstwem

W Niemczech kobiety otrzymują wyraźnie niższą emeryturę, niż mężczyźni, co bierze się z powszechnej różnicy płac rzędu 22 proc. Dużą rolę odgrywa również wysoki poziom zatrudnienia kobiet w niepełnym wymiarze i przerwa w zatrudnieniu na wychowywanie dzieci, czy opieka nad członkami rodziny.

opracowanie: **Joanna Posmyk, DZ**

## „Jestem więcej warta” – Inicjatywa dla kobiet w DGB

Polityczna inicjatywa kobiet „Jestem więcej warta” stanowi platformę działania na rzecz kobiet i polityki równouprawnienia. Wraz ze związkami zrzeszonymi i innymi organizacjami kobiecymi, DGB w sposób konkretny staje po stronie kobiet w miejscu pracy. Tematem inicjatywy jest równość płac, szans awansu i godzenia pracy zawodowej z życiem rodzinnym. „Jestem więcej warta” to zaproszenie skierowane do wszystkich kobiet, obliczone na różnorodne działania w sferze polityki, przedsiębiorstwa czy opinii publicznej, przy pomocy, których kobiety wypowiadają się o tym, co je boli.

## Agenda społeczna

2 września eurodeputowani przedyskutowali nową agendę społeczną zaprezentowaną przez Komisję 2 lipca. Wysłuchali francuskiego ministra pracy i relacji społecznych. Deputowani byli zadowoleni z propozycji Komisji, ale szereg przedstawicieli Partii Socjalistycznej (PSE) i Zjednoczonej Lewicy (GUE) wyraziło żal, że nie ma więcej konkretnych i istotnych środków. Nowa agenda społeczna dokonuje odnowy programu Komisji w dziedzinie polityki społecznej. Zawiera propozycje legislacji wspólnotowej w zakresie dyskryminacji poza rynkiem pracy, praw pacjentów w kontekście leczenia transgranicznego i poprawy funkcjonowania europejskich komitetów przedsiębiorstw. Podczas kolejnego posiedzenia plenarnego, po debacie na temat mobilności pacjentów, Parlament przedyskutuje rezolucję. *Fundacja R. Schumana, Biuletyn nr 360*

## Prawa człowieka

3 września rozpoczęła się 61 doroczna konferencja Departamentu Informacji ONZ dla organizacji pozarządowych. Jej temat brzmi: „Potwierdzenie praw człowieka dla każdego: Powszechna Deklaracja ma 60 lat”. W wiadomości wideo skierowanej do uczestników sekretarz generalny ONZ Ban Ki-moon zobowiązał się do uczynienia wszystkiego, żeby prawa wymienione w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka stały się rzeczywistością. Francuska sekretarz stanu do spraw zagranicznych i praw człowieka Rama Yade wyraziła zadowolenie z rosnącej roli NGOs w obronie i promowaniu praw człowieka i podkreśliła konieczność umocnienia partnerstwa między społeczeństwem cywilnym i instytucjami narodowymi i międzynarodowymi. Przypomniała o priorytetach

francuskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w dziedzinie praw człowieka: umocnieniu walki z przemocą wobec kobiet, walce ze wszystkimi formami homofobii. *Fundacja R. Schumana, Biuletyn nr 360*

## Irlandia: raport/referendum

Micheál Martin, irlandzki minister spraw zagranicznych, opublikował 10 września raport na temat przyczyn negatywnego wyniku referendum w sprawie Traktatu lizbońskiego. Dokument przypomina o niepokojach dotyczących możliwości wywierania wpływu przez Irlandię, podatków od przedsiębiorstw, neutralności wojskowej oraz utraty irlandzkiego komisarza, aborcji, poboru do wojska, praw pracowniczych. Opracowanie pokazuje, że wyborcy nie czuli się w wystarczający sposób poinformowani o traktacie, co było główną przyczyną zagłosowania na „nie” lub wcale. Niemniej Irlandczycy pozostają bardzo przywiązani do Europy i chcą nadal być w pełni zaangażowani. Minister ma nadzieję, że rozsądna debata na temat przyszłej roli Irlandii w UE umożliwi uspokojenie nastrojów ludności, co do wyzwań, jakie stoją przed Irlandią i Unią. *Fundacja R. Schumana, Biuletyn nr 361*

## Zatrudnienie

Według liczb opublikowanych przez Eurostat 12 września, ilość osób zatrudnionych zwiększyła się o 0,2 proc. – w strefie euro o 283 tys., a w Unii Europejskiej o 401 tys. W pierwszym kwartale 2008 roku stopa wzrostu wyniosła 0,3 proc. W drugim kwartale br. 226,4 mln kobiet i mężczyzn w Unii posiadało pracę, w tym 146 mln w strefie euro.

## Zmiany klimatyczne

Sondaż Eurobarometru „Stosunek Europejczyków ds. zmian klimatycznych”, opublikowany 11 września, pokazuje, że 3/4 Europejczyków uważa, iż ocieplenie planety jest bardzo poważnym problemem, który dla 60% z nich mógłby zostać rozwiązany. 61 proc. potwierdza, że podjęło osobiście kroki w celu zwalczania zmian klimatu. Przede wszystkim chodzi o selekcję odpadów (45 proc.) i obniżenie zużycia energii (39 proc.) oraz wody (33 proc.). Jednak Europejczycy zdecydowanie uważają, że przemysł (76 proc.) obywatele (67 proc.), rządy narodowe (64 proc.) i Unia Europejska (58 proc.) nie robią wystarczająco wiele, żeby walczyć z globalnym ociepleniem. Badanie pokazuje również, że chociaż większość Europejczyków jest dobrze poformowanych, co do tego problemu, 34% mówi, że chciałoby działać, ale nie wie, jak mogliby konkretnie przyczynić się do walki ze zmianami klimatycznymi.

## Polecane książki

„Odkryjmy Europę!”, Unia Europejska, Wspólnoty Europejskie, 2008. Zawartość: – Przyroda i klimat, – Czerdziestu znanych ludzi (od A do Z), – Jak powstała rodzina europejska – historia UE, – Jak podejmuje się decyzje w UE.